

EKOLOGICKÝ PRÁVNÍ SERVIS

ANALÝZA MOŽNOSTÍ OVLIVNĚNÍ PŘIJÍMANÍ SEKU

březen 2011

eps brno

Dvořákova 13, 602 00 Brno
Tel.: +420 545 575 229
Fax: +420 542 213 373
IČ: 653 414 90

eps tábor

Přiběnická 1908, 390 01 Tábor
Tel.: +420 381 253 904
Fax: +420 381 253 910

www.eps.cz

Cíl:

Hlavním cílem navržené změny aktivit je zajistit realizaci procedury SEA na SEK a dále iniciovat širší veřejnou debatu dotčených subjektů (soukromá sféra, NNO, exekutiva) o přijetí SEK, s důrazem na její cíle předjímající budoucí environmentální legislativu a dosáhnout tak co možná vyvážené konečné podoby aktualizace SEK.

Reálnost cíle lze opřít o tyto skutečnosti:

- Dle směrnice SEA je SEK jednoznačně plánem či programem v jeho smyslu
- U větších změn koncepcí musí být provedeno posouzení vždy!
- Posouzení musí proběhnout v průběhu přípravy koncepce a před jejím přijetím
- Posouzení SEK by mělo provést dle zákona SEA MŽP
- Směrnice SEA výslovně předpokládá, že se vypracuje nejprve zpráva o vlivech koncepce na životní prostředí, ve které se určí, popíšu a posoudí možné významné vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánu nebo programu a **rozumná náhradní řešení**
- Při přijetí koncepce musí být veřejně prohlášeny důvody pro výběr koncepce s ohledem na další projednávaná rozumná řešení
- (Smlouva o založení Evropského společenství (v aktuálním platném znění v podobě tzv. Lisabonské smlouvy, dále jen „Smlouva“) stanovuje v článku 288, že směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Jelikož Česká republika má povinnost provést směrnici SEA tak, aby bylo dosaženo zamýšleného výsledku, je odpovědná také za případ, kdy tuto svou povinnost nesplní. Na tento případ se vztahuje Článek 258 Smlouvy, který umožňuje Komisi v krajním případě předložit věc až k Evropskému soudnímu dvoru)
- V případě porušení pravidel procesu SEA je možná stížnost ke Komisi
- Navíc i český zákon SEA stanovuje, že v závěru zjišťovacího řízení má být určen obsah a rozsah vyhodnocení, včetně požadavku na zpracování v úvahu přicházejících variant koncepce
- Je tedy naprosto jednoznačné, že na SEK má být zpracována SEA a dá se zcela oprávněně tlačit na variantní posouzení SEK.

Aktivity:

- analýza vztahu SEA a aktualizace SEK, lobbying (MPO, MŽP)
- analýza navržené aktualizace SEK s ohledem na dopady do environmentální legislativy ČR
- koordinace českých NNO a jejich připomínek k návrhu aktualizace SEK, participace v SEA
- navázání spolupráce s dalšími subjekty dotčenými SEK (obce, firmy, místní občané) a koordinace připomínek
- veřejná kampaň – medializace procesu přijímání aktualizace SEK, zajištění veřejné podpory připravených připomínek formou cyberaction

1) analýza vztahu SEA a aktualizace SEK

- mobilizace arsenálu prostředků a argumentů pro prokázání jednoznačné povinnosti posoudit SEK dle zákona SEA
- sumarizace argumentů pro prosazování variantního posouzení koncepce

2) lobbying (MPO, MŽP)

- nezbytná součást, měli bychom čerpat ze závěrů analýz
- je vhodné, co nejdříve předestřít pádné argumenty MŽP a poskytnout mu tak zbraně do mezirezortního souboje s MPO = dostat se do pozice přirozeného spojence MŽP
- MŽP bude posuzovatelem a variantní řešení mu otvírá další možnosti prosazení vlastních pozic
- K tomu se může hodit know-how NGO, zejména HD
- Měl by probíhat zejména před samotným procesem SEA

3) analýza navržené aktualizace SEK s ohledem na dopady do environmentální legislativy ČR

- Nabytí věcných argumentů vůči stávající podobě SEK a tím i podkladů pro přípravu jiných variant

4) koordinace českých NNO a jejich připomínek k návrhu aktualizace SEK, participace v SEA

- Participace v SEA je jednou ze základních možností ovlivnění celého procesu
- Poslední standardní prostor pro vznesení námitek, jež se nepodařilo prosadit lobbyingem

5) navázání spolupráce s dalšími subjekty dotčenými SEK (obce, firmy, místní občané) a koordinace připomínek

- Důležitý mediální i psychologický tah – zájem na kvalitním posouzení SEA nemají jen NGO, ale také občané, podnikatelé, samospráva – zvýšení tlaku na resorty.

6) veřejná kampaň

- medializace procesu přijímání aktualizace SEK, zajištění veřejné podpory připravených připomínek formou cyberaction

AARHUS

Veřejnost je v duchu Aarhuské úmluvy postavena jako partner veřejné správy s právem:

- získávat srozumitelné informace o životním prostředí,
- účastnit se rozhodování a
- mít zajištěnu právní ochranu.

Postavení Aarhuské úmluvy v našem právním řádu

Na základě čl. 10 Ústavy ČR jsou ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy součástí našeho právního řádu; tj. není potřeba vydávat a schvalovat další zákon nebo jiný právní předpis, který by přejímal ustanovení takové smlouvy. Ta, aniž by ztratila svůj charakter mezinárodní smlouvy, stává se **přímo použitelným právním předpisem**, kterého je možno se dovolávat u soudu a soudy mají povinnost jej znát a vykládat.

Toto pravidlo ale platí pouze pro takové mezinárodní smlouvy, ze kterých vyplývají dostatečně konkrétní práva jednotlivých osob. A právě na základě „neurčitosti“ oprávnění fyzických i právnických osob vyplývajících z Aarhuské úmluvy, **Nejvyšší správní soud opakovaně odmítnul pracovat s Aarhuskou úmluvou jako přímo aplikovatelnou.**

Pro dovolávání se práv založených Aarhuskou úmluvou by byla zcela dostatečná i povinnost **konformního výkladu vnitrostátních předpisů**. V tomto případě by byly české zákony vykládány takovým způsobem, aby splňovaly požadavky Aarhuské smlouvy. České soudy nejdříve odmítaly i tuto možnost, **v posledním období ale začínají svůj názor zmírňovat a možnost konformního výkladu spíše připouštějí**.

V souvislosti s postavením Aarhuské úmluvy v českém právním řádu je nezbytné zmínit i její dvojjedinou povahu – kromě toho že se jedná o mezinárodní smlouvu, byl ten samý text přijat i **Evropskými společenstvími**. Je tedy zároveň součástí práva mezinárodního i komunitárního. Otázkou tak zůstává, zda by **spor o povahu a výklad Aarhuské úmluvy neměl spíše než české soudy vyřešit Evropský soudní dvůr v rámci řízení o předběžné otázce**.

Účast veřejnosti při přípravě plánů a programů v oblasti životního prostředí

Článek 7 Aarhuské úmluvy nabízí veřejnosti možnost účastnit se přípravy plánů a programů v oblasti životního prostředí. **Smluvním státním Aarhuské úmluvy je ponechána volnost při výběru nástrojů k zapojení veřejnosti**. Výsledkem ale musí být transparentní a spravedlivý rámec pro účinnou účast veřejnosti.

Typickými plány jsou plány o využití území a jeho rozvoji, plánování v dopravě, cestovním ruchu, energetice, průmyslu, vodohospodářství, zdravotnictví a hygieně, stejně jako vládní dotace nebo akční plány.

Účast veřejnosti během přípravy politik v oblasti životního prostředí je oddělena od plánů a programů pro svoji větší neurčitost, vágnost a požadavek na hluboké porozumění i právnímu a politickému kontextu. Přesto jsou smluvní státy povinny usilovat o poskytnutí příležitosti veřejnosti účastnit se v přiměřeném rozsahu. (viz článek 7, poslední věta).

Účast veřejnosti při tvorbě plánů, programů a politik týkajících se životního prostředí je upravena méně precizně, ale okruh oprávnění veřejnosti zůstává stejný. Celková úprava je jen mnohem flexibilnější při hledání vhodného způsobu zapojení veřejnosti.

Zajištění právní ochrany v záležitostech životního prostředí

Přístup k právní ochraně je posledním a nezbytným krokem završujícím celou Aarhuskou úmluvu. Bez správně nastavené možnosti přístupu k soudní ochraně se veškerá předchozí oprávnění stávají nevyzpytatelnými, a tedy pouze bezzubými, prohlášeními.

Přístup k právní ochraně ve věcech životního prostředí znamená možnost napadat správní akty či opomenutí správních úřadů i soukromých osob u nezávislého a nestranného orgánu. Aarhuská úmluva toto oprávnění dále dělí na tři oblasti:

- soudní ochranu přístupu k informacím,
- **soudní ochranu účasti veřejnosti,**
- **soudní ochranu životního prostředí „obecně“.**

Aarhuská úmluva ukládá svým smluvním státním povinnost přijmout taková opatření, která by umožnily veřejnosti přístup k soudní ochraně s důrazem na:

- přístupnost soudní ochrany
- zajištění přiměřené a účinné nápravy
- čestnost, spravedlivost a včasnost
- možnost obrany bez vysokých nákladů
- rozhodnutí v písemné formě a veřejně dostupná.

Vedle toho jsou smluvní státy povinny informovat o veřejnost o možnostech soudní ochrany a zvážit i zavedení podpůrných mechanismů ke snížení finančních nebo jiných překážek přístupu k právní ochraně.

Orgány, před kterými je možné rozhodnutí takto napadnout, jsou v ČR pouze soudy. Žádné zvláštní orgány (např. tribunály pouze pro oblast životního prostředí) nejsou zákonem zřízeny. Proto je pojem přístupu k právní ochraně zaměřován i s pojmem přístup k soudům.

Základním předpisem upravujícím přístup k soudům je soudní řád správní.

Možnost napadnout rozhodnutí a požadovat jeho přezkum (tzv. aktivní žalobní legitimaci podle správního řádu soudního) mají tyto subjekty:

• všichni, jejichž práva byla v předchozím řízení dotčena nebo porušena,

- **nejvyšší státní zástupce** je legitimován k podání žaloby, jestliže k jejímu podání shledá závažný veřejný zájem (**a veřejnost má možnost podávat k takovému jednání podněty**),
- žalobu může podat také každý, komu toto oprávnění výslovně svěřuje **zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva**, která je součástí právního řádu (takovýto zvláštní zákon ale neexistuje a Aarhuská úmluva není považována za mezinárodní smlouvu spadající pod toto ustanovení).

Přístup ke spravedlnosti v **právu na informace** (čl. 9 odst. 1 Aarhuské úmluvy) je z hlediska právního rámce zajištěn – každý má právo obrátit se v této věci na soud. V praxi se často vyskytují nedostatky z důvodů dlouhých lhůt a rozhodování o oprávněnosti odepření informací, nikoliv o nařízení poskytnutí informace, což celý proces ještě více prodlužuje.

Dalším z důvodů přístupu k soudům je podle Aarhuské úmluvy nezákonnost rozhodnutí, jiných aktů nebo nečinnosti, ke kterým došlo v **rozhodování o specifických činnostech** (čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy). Právo na přezkum má ale v této věci **pouze dotčená veřejnost**, která však stále není v české legislativě definována. Soudního přezkumu se navíc domáhají především občanská sdružení (účastníci se předchozích povolovacích řízení na základě složkových předpisů), **jimž je však odepíráno hmotné právo na příznivé životní prostředí, a tedy i právo na přezkum rozhodnutí po stránce hmotné správnosti**. Přezkum rozhodnutí z procesního hlediska tak celý proces ještě více komplikuje.

Třetí oblast – článek 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy je jakousi **generální klauzulí**, která zakládá veřejnosti **právo na soudní přezkum nezákonných rozhodnutí o životním prostředí** – tedy případy, které nejsou předmětem předchozích odstavců. Tento článek není v českém právním řádu nijak transponován.

Tento článek tedy není do českého právního řádu transponován, není mu přiznáván přímý účinek a české soudy se spíše vyhýbají povinnosti vykládat vnitrostátní právo konformně s AÚ. Za této situace nezbývá než uzavřít, že **implementace** čl. 9 odst. 3 do českého právního řádu je **zcela nedostatečná**, pokud už ne žádná.

Díky problematickému výkladu a aplikaci přiznávání **odkladného účinku nebo předběžného opatření** v souvislosti s žalobami občanských sdružení jsou spíše nenaplněny i požadavky článku 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy – tedy **čestné, spravedlivé a hlavně včasné projednání žalob** dotčené veřejnosti (včetně rozumných nákladů na řízení).

Přiznání předběžného opatření i odkladného účinku je totiž pro občanská sdružení téměř nemožné. Soudy vesměs návrhy na odklad vykonatelnosti odmítají s odkazem na koncept, podle nějž může napadené rozhodnutí zasáhnout pouze do procesních práv občanských sdružení. Proto mu „z povahy věci“ nemůže vzniknout nenahraditelná újma. Navíc soudy nemají pro rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku stanovenou žádnou konkrétní lhůtu.

Při výše popsané situaci tak dochází k případům, kdy soudy ruší nezákonná rozhodnutí, např. v územním nebo stavebním řízení, na základě žalob občanských sdružení až po několika letech. Stavba je proto již dávno postavená. K následnému nařízení jejich odstranění v praxi většinou (s odkazem na ochranu dobré víry investora) nedochází.

Článek 7 - Účast veřejnosti při tvorbě plánů, programů a politik týkajících se životního prostředí

Strany přijmou **prováděcí nebo jiná opatření pro účast veřejnosti při přípravě plánů a programů, které se týkají životního prostředí, a to v transparentním a spravedlivém rámci, přičemž již poskytny nezbytné informace veřejnosti. V tomto rámci budou uplatněny odstavce 3, 4 a 8 článku 6.** Příslušné orgány veřejné správy **vymezí veřejnost, která se může účastnit, přičemž budou brány v úvahu cíle této úmluvy. Strany budou usilovat o to, aby veřejnosti byla poskytnuta v přiměřeném rozsahu příležitost pro její účast při tvorbě politik týkajících se životního prostředí.**

Článek 6

3. Postupy pro účast veřejnosti zahrnou **rozumné lhůty** pro jednotlivé fáze, které poskytnou dostatek času pro informování veřejnosti v souladu s odst. 2 a které poskytnou dostatek času veřejnosti k **přípravě a k účinné účasti na rozhodování** v záležitostech životního prostředí.

4. Strany zajistí **účast veřejnosti v počátečním stadiu rozhodování, kdy jsou ještě všechny možnosti výběru a alternativ otevřeny a kdy účast veřejnosti může být účinná.**

8. **Strany zajistí, že v rozhodnutí bude náležitě brán v úvahu výsledek účasti veřejnosti.**

Článek 9 - Přístup k právní ochraně

1. Strany v rámci své vnitrostátní právní úpravy zajistí, aby každý, kdo se domnívá, že jeho žádost o informace podle článku 4 byla - na přípravě prováděcích předpisů a jiných, obecně aplikovatelných právně závazných předpisů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí. K tomuto účelu by měly být učiněny tyto kroky: ignorována, neprávem zamítnuta, ať již částečně nebo plně, nesprávně zodpovězena nebo nebyla jinak vyřízena podle ustanovení článku 4, měl možnost dosáhnout přezkoumání postupu před soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným ze zákona.

V případě, že strana zajišťuje toto přezkoumání soudem, zajistí rovněž, aby dotyčná osoba měla také možnost urychleného postupu stanoveného zákonem, a to zdarma či za nízký poplatek, vedoucího k

novému projednání orgánem veřejné správy nebo k přezkumu nezávislým a nestranným orgánem jiným než soudem.

Konečná rozhodnutí podle tohoto odstavce 1 budou závazná pro orgány veřejné správy, které mají požadovanou informaci k dispozici. Důvody budou uvedeny písemně přinejmenším v těch případech, kdy přístup k informacím byl zamítnut podle tohoto odstavce.

2. Strany v rámci své vnitrostátní právní úpravy zajistí, aby osoby z řad dotčené veřejnosti

(a) mající dostatečný důvod,

nebo

(b) u nichž trvá porušování práva v případech, kdy to procesní správní předpis strany požaduje jako předběžnou podmínku,

mohly dosáhnout toho, že soud nebo jiný nezávislý a nestranný orgán zřízený zákonem přezkoumá po stránce hmotné i procesní zákonnost jakýchkoliv rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podle ustanovení článku 6, a v případech, kdy je tak stanoveno vnitrostátním právem a aniž by tím byl dotčen odstavec 3 článku 9 i dalších relevantních ustanovení této úmluvy.

O tom, co představuje dostatečný důvod a porušování práva, bude rozhodnuto v souladu s požadavky vnitrostátního práva a v souladu s cílem poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně v rozsahu působnosti této úmluvy. K tomuto účelu je **důvod jakékoli nestátní neziskové organizace splňující požadavky článku 2 odstavce 5 pokládán za dostatečný** pro účely pododstavce (a). U těchto organizací se bude pro účely pododstavce (b) výše předpokládat, že mají práva která mohou být porušována.

Ustanovení tohoto odstavce 2 nevylučují možnost předběžného přezkoumání správním orgánem a neovlivní požadavek, aby byly vyčerpány postupy správního přezkoumávání před předáním věci k soudnímu přezkoumání tam, kde to vnitrostátní právo vyžaduje.

3. Navíc - aniž by tím bylo dotčeno přezkoumání zmíněné výše v odstavcích 1 a 2 - strany zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námítky proti jednání, aktům nebo opomenutí ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejich vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.

SMĚRNICE SEA

Smyslem směrnice SEA je provést posuzování vlivů již ve fázi strategického plánování pro určité území, tedy v době, kdy jsou ještě všechny možnosti otevřené. SEA by měla například vyřešit, v jaké trase má být dálnice zanesena do územního plánu tak, aby měla přijatelné dopady na životní prostředí. Před realizací konkrétního úseku dálnice pak musí být provedeno posouzení EIA podle starší směrnice č. 85/337/ES o posuzování vlivů záměrů na životní

prostředí. Smyslem směrnice EIA je v návaznosti na obecné posouzení SEA provést detailní posouzení konkrétního záměru.

Česká úprava v mnoha ohledech směrnici SEA vyhovuje, v některých oblastech se však dostává do rozporu s jejími požadavky. Vyplývá to jednak ze samotného textu české a evropské právní úpravy, jednak z výkladu¹ směrnice SEA, který Komise zveřejnila. Naplňování směrnice hodnotí Komise v roce 2009 následovně:

Hlavní zásady

U plánů a programů, na něž se směrnice vztahuje, se během jejich přípravy a před jejich přijetím provádí posouzení vlivů na životní prostředí. To zahrnuje přípravu zprávy o vlivech na životní prostředí, která určuje možné významné vlivy na životní prostředí a rozumná řešení, jakož i konzultace (s veřejností, s orgány zabývajícími se životním prostředím a v případě přeshraničních dopadů i s ostatními členskými státy). Zpráva o vlivech na životní prostředí a výsledky konzultací se před přijetím zohlední. Poté, co je plán nebo program přijat, jsou orgány zabývající se životním prostředím a veřejnost informovány a jsou jim zpřístupněny příslušné informace. Aby mohly být včas zjištěny nepředpokládané negativní dopady, monitorují se významné vlivy plánů a programů na životní prostředí.

Jedná se o následující plány a programy, včetně jejich změn, které podléhají přípravě a/nebo přijetí příslušným orgánem a které jsou vyžadovány právními a správními předpisy:

- (1) **Plány a programy, které se připravují pro určitá odvětví a které stanoví rámec pro budoucí schvalování záměrů, na něž se vztahuje směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA)².**
- (2) Plány a programy, které vyžadují posouzení v rámci směrnice o stanovištích (92/43/EHS)³.
- (3) **Plány a programy, které stanoví rámec pro schvalování záměrů (neomezuje se pouze na záměry uvedené ve směrnici EIA; viz odst. 1 výše) a u nichž bylo „screeningem“⁴ určeno, že by mohly mít významný vliv na životní prostředí.**
- (4) Menší změny plánů a programů, jakož i plány a programy pro malé oblasti na místní úrovni za předpokladu, že se během screeningu ukáže, že by mohly mít významný vliv na životní prostředí.
- (5) Tato směrnice se nevztahuje na plány a programy v těchto oblastech: národní obrana, civilní ochrana, finanční záležitosti a rozpočet.

Stanovení oblasti působnosti zprávy o vlivech na životní prostředí (čl. 5 odst. 4)

¹ http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/030923_sea_guidance.pdf

² Směrnice 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, 5.7.1985, s. 40).

³ Směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁴ Prostřednictvím přezkoumání jednotlivých případů nebo upřesněním druhu plánu nebo projektu nebo kombinací obou metod.

Oblast působnosti a úroveň podrobnosti informací, které mají být obsaženy ve zprávě o vlivech na životní prostředí, se stanoví ve spolupráci s orgány zabývajícími se životním prostředím. Tento postup určování působnosti se v současné době nazývá „scoping“.

Směrnice SEA stanoví omezené požadavky na oblast působnosti zpráv o vlivech na životní prostředí. **Členské státy mohou tudíž pro „scoping“, jakož i při konzultacích s příslušnými orgány, používat různé metody.** Postupy určování oblasti působnosti („scoping“) se většinou používají při individuálním přístupu, neboť většina členských států nenařizuje specifické metody.

Pokud jde o orgán, který rozhoduje o výsledku postupu „scoping“, jsou mezi členskými státy rozdíly. Často bývá za tento postup zodpovědný úřad pro územní plánování poté, co byl konzultován orgán zabývající se životním prostředím; v jiných případech je zodpovědnost ponechána na orgánu zabývající se životním prostředím.

V několika členských státech se při postupu „scoping“ vyžaduje konzultace veřejnosti, **ačkoli to směrnice jako povinnost neukládá.**

Zpráva o vlivech na životní prostředí (článek 5 a příloha I)

Ve zprávě o vlivech na životní prostředí se určí, popíšu a posoudí možné významné vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánu nebo programu a **rozumná náhradní řešení s přihlédnutím k cílům a k zeměpisné oblasti působnosti plánu nebo programu.**

Definice rozumných náhradních řešení (čl. 5 odst. 1)

Zvážení a určení náhradních řešení ve zprávě o vlivech na životní prostředí je jedním z mála bodů, s nimiž měly členské státy problémy. Za účelem poskytnutí pomoci při určování a vybírání rozumných náhradních řešení v rámci jednotlivých postupů byly v některých členských státech vypracovány rozsáhlé vnitrostátní pokyny. Ve většině členských států se nicméně k definici správného způsobu nedospělo.

Většina vnitrostátních právních předpisů nestanoví konkrétní definici „rozumných náhradních řešení“ nebo řady náhradních řešení, jež je třeba posoudit; výběr „rozumných náhradních řešení“ se určuje na základě individuálního posouzení a rozhodnutí. Všechny členské státy uvedly, že do zpráv o vlivech na životní prostředí je třeba povinně zavést náhradní řešení „nečinnosti“.

Konzultace (veřejnost a orgány zabývající se životním prostředím, článek 6)

Směrnice SEA neuvádí přesný popis postupů veřejných konzultací; používá se proto mnoho různých metod: veřejná oznámení, zveřejnění v úředních věstnících nebo v tisku, veřejná setkání, internetové průzkumy a dotazníky. Pokud jde o dobu trvání veřejné konzultace, pevné časové ohraničení stanovilo pouze několik členských států. Většina členských států stanoví období konzultací nejméně na jeden měsíc, zatímco ostatní o délce trvání rozhodují podle jednotlivých případů.

Přeshraniční konzultace (článek 7)

Je hlášeno mnoho případů přeshraničních konzultací s vysokou mírou spokojenosti, přičemž jediný problém představuje otázka různých jazyků.

Náklady na překlady dokumentů a skutečnost, že dokumentace není systematicky překládána, jsou hlavními oznámenými problémy. Nevládní organizace uvedly, že konzultace ve skutečnosti neprobíhají vždy v počáteční fázi, ale až když jsou plány a programy již z velké míry vypracovány.

Monitorování významných vlivů na životní prostředí

Článek 10 směrnice stanoví, že mají být monitorovány významné vlivy plánů a programů na životní prostředí, aby se včas zjistily nepředpokládané negativní dopady a aby mohla být případně učiněna vhodná nápravná opatření.

SOUVISLOSTI S DALŠÍMI PRÁVNÍMI PŘEDPISY EU A POLITICKÝMI OTÁZKAMI

Směrnice SEA má formální a jasnou spojitost se směrnicí o stanovištích a směrnicí o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), úzce však souvisí rovněž s dalšími směrnicemi (směrnice o vodě, o dusičnanech, o odpadech, o hluku a o kvalitě ovzduší⁵), které obsahují požadavky na zavedení a posouzení plánů a programů v odvětvích, na něž se vztahuje strategické posuzování vlivů na životní prostředí. Mají rovněž souvislost i s protokolem o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí⁶.

Článek 11 směrnice SEA stanoví, že v případě, kdy vzniká povinnost provést posouzení vlivů na životní prostředí současně ze směrnice SEA a z jiných právních předpisů Společenství, mohou členské státy stanovit koordinované a společné postupy.

Změna klimatu

Mnoho členských států uvedlo, že hlavním problémem je nedostatek dobře zavedených metodologií ke zjištění dopadů. Problémy související se změnou klimatu se v rámci strategického posuzování vlivů na životní prostředí zvažují individuálně a zejména v souvislosti s plány a programy s potenciálním významným dopadem na klima, jako jsou například plány a programy v odvětví energie a dopravy. Objevuje se nicméně trend věnovat větší pozornost ohledům na změnu klimatu i v případě ostatních plánů a programů.

Některé členské státy vyvíjejí zvláštní metodologie k měření možných emisí skleníkových plynů způsobených některými plány a programy; další si stanovily cíl „uhlíkové neutrality“ (tj. provádění plánů a programů by nemělo mít za následek zvýšení emisí skleníkových plynů) nebo určují dopady na změnu klimatu z hlediska očekávaného omezení emisí skleníkových plynů.

⁵ Směrnice 2000/60, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1). Směrnice 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1). Směrnice 2006/12/ES o odpadech (Úř. věst. L 114, 27.4.2006, s. 9). Směrnice 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí (Úř. věst. L 189, 18.7.2002, s. 12). Směrnice 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu (Úř. věst. L152, 11.6.2008, s. 1).

⁶ Protokol o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí k Úmluvě EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (Kyjev, 2003). Protokol byl schválen rozhodnutím 2008/871/ES, Úř. věst. L 308, 19.11.2008, s. 33.

Vzhledem k nedostatku konkrétních pokynů pro zvažování problémů spojených se změnou klimatu při strategickém posuzování vlivů na životní prostředí by se takové konkrétní pokyny měly dále zpracovávat.

Česká právní úprava vs. směrnice SEA

Zásadní nesoulad spočívá v tom, že česká úprava za určitých okolností nemusí dopadat na všechny koncepce, na které by podle směrnice dopadat měla. Tento názor lze doložit následujícími argumenty.

Čl. 3 směrnice SEA rozděluje koncepce na dva druhy: na koncepce, které musí být posuzovány vždy, a koncepce, které se, pro menší předpokládanou závažnost, posuzují pouze, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení. Nutno dodat, že zjišťovací řízení je jakýmsi zkráceným předběžným posouzením, ve kterém se rozhodne, zdali bude koncepce podrobena plnému posouzení SEA.

Z Čl. 3 odst. 2 směrnice SEA plyne, že se vždy posuzují koncepce v oblasti zemědělství, průmyslu, územního plánování apod., které stanoví rámec pro povolení záměrů uvedených v příloze I a II směrnice č. 85/337/ES EIA. **Okruh posuzovaných koncepcí se tedy stanoví odkazem na směrnici EIA, která však nebyla důsledně převzata do českého práva.** Konkrétně nebyl převzat bod 10 (a) přílohy II, který požaduje posuzování záměrů rozvoje průmyslových zón, a bod 10 (b) přílohy II, který požaduje posuzování záměrů rozvoje sídel. Český zákonodárce nezahrnul tyto dva typy záměrů do posuzování EIA pravděpodobně proto, aby zabránil zbytečnému dvojímu posuzování – nejdříve na úrovni SEA, a poté na úrovni EIA. V důsledku toho se však koncepce průmyslových zón a koncepce rozvoje sídel posuzují podle SEA pouze, pokud se ve zjišťovacím řízení stanoví, že mohou mít závažný vliv na životní prostředí. Směrnice však požaduje, aby takové koncepce byly posuzovány vždy, neboť u nich závažný vliv na životní prostředí automaticky předpokládá. Česká úprava je tedy mírnější než směrnice, což představuje rozpor s evropským právem.

Zadruhé, zákon požaduje pouze zjišťovací řízení pro všechny změny koncepcí, bez ohledu na jejich rozsah a závažnost. Mohlo by se tedy stát, že ve zjišťovacím řízení skončí velmi závažné změny, které budou znamenat změnu třeba 95 % celé koncepce. Avšak zmíněný výklad Komise sám v bodě 3.36 uvádí, že pojem „malé změny koncepce“ použitý ve směrnici je zcela vágní a v praxi nepoužitelný. Nemělo tedy smysl, aby byl tento pojem doslova převeden do českého zákona. Jelikož směrnice nestanoví žádné limity nebo konkrétnější vodítko jak rozhodnout, které změny koncepcí mají být automaticky podrobeny plnému posouzení a které pouze zjišťovacímu řízení, je zřejmě nejlepším systémovým řešením podrobit pro začátek všechny změny koncepcí pouze zjišťovacímu řízení. Pokud se v něm ukáže, že změny mohou mít závažný vliv na životní prostředí, budou ve druhém kole podrobeny plnému posouzení. Toto ustanovení zřejmě směrnici SEA vyhovuje.

Preambule (14)

*Je-li touto směrnicí posouzení vyžadováno, měla by být připravena zpráva o vlivech na životní prostředí obsahující příslušné údaje stanovené v této směrnici, která určuje, popisuje a posuzuje možné významné vlivy na životní prostředí při provádění plánu nebo programu a **rozumná řešení** s přihlédnutím k cílům a zeměpisné oblasti působnosti plánu nebo programu. Členské státy by měly oznámit Komisi všechna opatření, která přijmou s ohledem na kvalitu zprávy o vlivech na životní prostředí.*

Článek 3 (Oblast působnosti)

*1. Posouzení vlivů na životní prostředí se v souladu s články 4 až 9 provádí u plánů a programů uvedených v odstavcích 2 až 4, **kte**ré mohou mít významný vliv na životní prostředí.*

*2. **S výhradou odstavce 3 se posouzení vlivů na životní prostředí provádí u všech plánů a programů,***

a) které se připravují v odvětvích zemědělství, lesnictví, rybolovu, energetiky, průmyslu, dopravy, nakládání s odpady, vodohospodářství, telekomunikací, turistiky, územního plánování nebo využívání půdy a které stanoví rámec pro budoucí schvalování záměrů uvedených v přílohách I a II směrnice 85/337/EHS nebo

b) u kterých je vyžadováno posouzení podle článků 6 a 7 směrnice 92/43/EHS s ohledem na možný vliv na území.

3. Plány a programy uvedené v odstavci 2, které stanoví využití menších oblastí na místní úrovni, a menší změny plánů a programů uvedených v odstavci 2 vyžadují posouzení vlivů na životní prostředí pouze tehdy, stanoví-li členské státy, že mohou mít významný vliv na životní prostředí.

4. Členské státy určí, zda plány a programy neuvedené v odstavci 2, které stanoví rámec pro budoucí schvalování záměrů, mohou mít významný vliv na životní prostředí.

5. Členské státy určí, zda plány nebo programy uvedené v odstavcích 3 a 4 mohou mít významný vliv na životní prostředí buď přezkoumáním jednotlivých případů, nebo stanovením druhů plánů a programů, nebo kombinací obou přístupů. Za tímto účelem vezmou členské státy ve všech případech v úvahu příslušná kritéria stanovená v příloze II, aby se zajistilo, že se na plány a programy s možným významným vlivem na životní prostředí vztahuje tato směrnice.

6. V případě přezkoumání jednotlivých případů a stanovení druhů plánů a programů v souladu s odstavcem 5 jsou konzultovány orgány uvedené v čl. 6 odst. 3.

7. Členské státy zajistí, aby závěry přijaté na základě odstavce 5 včetně důvodů pro nevyžadování posouzení vlivů na životní prostředí podle článků 4 až 9 byly zpřístupněny veřejnosti.

8. Směrnici nepodléhají tyto plány a programy:

- plány a programy určené výhradně pro účely národní obrany nebo civilní ochrany,
- finanční nebo rozpočtové plány a programy.

9. Tato směrnice se nevztahuje na plány a programy spolufinancované v rámci probíhajících příslušných období programování [11] pro nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 [12] a (ES) č. 1257/1999 [13].

Článek 4 (Obecné povinnosti)

1. Posouzení vlivů na životní prostředí uvedené v článku 3 se provádí během přípravy plánu nebo programu a před jeho přijetím nebo předáním k legislativnímu procesu.

2. Požadavky této směrnice se buď zahrnou do stávajících postupů pro přijímání plánů a programů v členských státech, nebo se začlení do postupů zavedených k dosažení souladu s touto směrnicí.

3. Tvoří-li plány a programy část hierarchie, vezmou členské státy za účelem zamezení opakovaného posuzování v úvahu skutečnost, že posuzování bude v souladu se směrnicí prováděno na různých úrovních hierarchie. Za účelem mimo jiné zamezení opakovaného posuzování uplatňují členské státy čl. 5 odst. 2 a 3.

Článek 5 (Zpráva o vlivech na životní prostředí)

1. Pokud je podle čl. 3 odst. 1 vyžadováno posouzení vlivů na životní prostředí, vypracuje se zpráva o vlivech na životní prostředí, ve které se určí, popíšu a posoudí možné významné vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánu nebo programu a **rozumná náhradní řešení s přihlédnutím k cílům a zeměpisné oblasti působnosti plánu nebo programu.** Informace vyžadované za tímto účelem jsou uvedeny v příloze I.

2. Zpráva o vlivech na životní prostředí vypracovaná podle odstavce 1 obsahuje informace, které lze rozumně vyžadovat, s přihlédnutím ke stávajícím znalostem a metodám posuzování, obsahu a úrovni podrobnosti plánu nebo programu, jeho fázi v procesu rozhodování a k rozsahu, ve kterém lze některé aspekty vhodněji posuzovat na různých úrovních, aby se zabránilo opakovanému posuzování.

3. Příslušné informace o vlivech plánů a programů na životní prostředí, které jsou k dispozici a které byly získány na jiných úrovních rozhodování nebo prostřednictvím jiných právních předpisů Společenství, lze použít k poskytnutí informací uvedených v příloze I.

4. Při rozhodování o oblasti působnosti a úrovni podrobnosti informací, které musí být obsaženy ve zprávě o vlivech na životní prostředí, jsou konzultovány orgány uvedené v čl. 6 odst. 3.

Článek 6 (Konzultace)

1. Návrh plánu nebo programu a zprávy o vlivech na životní prostředí vypracované v souladu s článkem 5 **je zpřístupněn** orgánům uvedeným v odstavci 3 tohoto článku a **veřejnosti.**

2. **Orgánům uvedeným v odstavci 3 a veřejnosti** uvedené v odstavci 4 **je dána včas skutečná příležitost,** aby v přiměřené lhůtě vyjádřily plánu nebo programu a doprovodné zprávě o vlivech na

životní prostředí před přijetím plánu nebo programu nebo před jeho předáním k legislativnímu postupu.

3. Členské státy jmenují orgány, které je třeba konzultovat a kterých se z důvodu jejich zvláštní působnosti v oblasti životního prostředí mohou týkat vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánů a programů.

4. Pro účely odstavce 2 vymezí členské státy, kdo je veřejností, včetně veřejnosti dotčené nebo pravděpodobně dotčené rozhodováním podle této směrnice nebo zajímaví se o toto rozhodování, včetně příslušných nevládních organizací, např. těch, které podporují ochranu životního prostředí, a jiných dotčených organizací.

5. Podrobnosti k informacím a konzultacím s orgány a veřejností stanoví členské státy.

Článek 7 (Přeshraniční konzultace)

1. **Domnívá-li se členský stát, že provedení plánu nebo programu připravovaného pro jeho území může mít významný vliv na životní prostředí jiného členského státu, nebo požaduje-li to členský stát, kterého se to může významně dotýkat,** zašle členský stát, na jehož území se plán nebo program vypracovává, před jeho přijetím nebo předáním k legislativnímu procesu, druhému členskému státu kopii návrhu plánu nebo programu a příslušnou zprávu o vlivech na životní prostředí.

2. **Obdrží-li členský stát kopii návrhu plánu nebo programu a zprávu o vlivech na životní prostředí podle odstavce 1, sdělí druhému členskému státu, zda si přeje zahájit konzultace před přijetím plánu nebo programu nebo před jeho předáním k legislativnímu procesu, a je-li tomu tak, zahájí dotčené členské státy konzultace, týkající se možných přeshraničních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provádění plánu nebo z programu, a plánovaná opatření ke snížení nebo vyloučení těchto vlivů.**

Uskuteční-li se tyto konzultace, dohodnou se dotčené členské státy na podrobnostech k zajištění, aby orgány uvedené v čl. 6 odst. 3 a veřejnost uvedená v čl. 6 odst. 4 v členském státě, který může být tímto významně dotčen, byly informovány a byla jim dána příležitost zaslat v přiměřené lhůtě své vyjádření.

3. Vyžadují-li se podle tohoto článku konzultace mezi členskými státy, dohodnou se na počátku konzultací na přiměřeném časovém rámci pro trvání konzultací.

Článek 8 (Rozhodování)

Zpráva o vlivech na životní prostředí vypracovaná podle článku 5, vyjádření podle článku 6 a výsledky přeshraničních konzultací zahájených podle článku 7 **se vezmou v úvahu při vypracování plánu nebo programu a před jeho přijetím** nebo předáním k legislativnímu procesu.

Článek 9 (Informace o rozhodnutí)

1. Členské státy zajistí, aby při přijímání plánu nebo programu byly informovány orgány uvedené v čl. 6 odst. 3, **veřejnost** a členský stát, který je konzultován podle článku 7, a aby jim byly zpřístupněny tyto údaje:

a) přijatý plán nebo program,

b) prohlášení shrnující, **jak byly úvahy o životním prostředí začleněny do plánu nebo programu a jak byly v souladu s článkem 8 vzaty v úvahu zpráva o vlivech na životní prostředí vypracovaná podle článku 5, vyjádření podle článku 6 a konzultace zahájené podle článku 7, a důvody pro výběr přijatého plánu nebo programu s ohledem na další projednávaná rozumná řešení a**

c) přijatá opatření týkající se monitorování v souladu s článkem 10.

2. Podrobnosti k informacím uvedeným v odstavci 1 stanoví členské státy.

Článek 10 (Monitorování)

1. Členské státy monitorují významné vlivy plánů a programů na životní prostředí, aby mimo jiné včas zjistily nepředpokládané negativní dopady a aby byly schopny učinit vhodná nápravná opatření.

2. K dosažení souladu s odstavcem 1 lze případně uplatnit stávající opatření v oblasti monitorování, aby se zabránilo opakovanému monitorování.

ZÁKON EIA/SEA

Proces posuzování vlivů záměrů a koncepcí na životní prostředí je založen na systematickém zkoumání a posuzování jejich možného působení na životní prostředí. Smyslem je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Cílem procesu je zmírnění nepříznivých vlivů realizace na životní prostředí.

V rámci procesu SEA jsou posuzovány koncepce uvedené v § 3 písm. b) a § 10a odst. 1) zákona. Proces SEA provádí posuzování koncepcí na úrovni **celostátní** (rozvojové koncepce a programy), **regionální** (územní plány velkých územních celků) a **místní** (územní plány obcí).

Případná pochybení v procesu posuzování vlivů na životní prostředí podléhají přezkoumání soudem v rámci soudního přezkumu následného rozhodnutí správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu z 29. 8. 2007, č. j. 1 As 13/2007 - 63, publikováno pod č. 1461/2008 Sb. NSS),

§ 10a (Předmět posuzování vlivů koncepce na životní prostředí)

(1) Předmětem posuzování vlivů koncepce na životní prostředí (dále jen "posuzování koncepce") podle tohoto zákona jsou

a) koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1, zpracovávané v oblasti zemědělství, lesního hospodářství, myslivosti, rybářství, nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, energetiky, průmyslu, dopravy, odpadového hospodářství, telekomunikací, cestovního ruchu, územního plánování, regionálního rozvoje a životního prostředí včetně ochrany přírody, koncepce, u nichž nutnost jejich posouzení, s ohledem na možný vliv na životní prostředí, vyplývá ze zvláštního právního předpisu, a dále koncepce spolufinancované z prostředků fondů Evropských společenství; tyto koncepce podléhají posuzování vždy, pokud je dotčené území tvořeno územním obvodem více než jedné obce,

b) koncepce podle písmena a), u nichž je dotčené území tvořeno územním obvodem pouze jedné obce, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení podle § 10d,

c) změny koncepcí podle písmen a) a b), pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení podle § 10d.

(2) Předmětem posuzování podle tohoto zákona nejsou

a) koncepce zpracovávané pouze pro účely obrany státu,

b) koncepce zpracovávané pro případ mimořádných událostí, při kterých dochází k závažnému a bezprostřednímu ohrožení životního prostředí, zdraví, bezpečnosti nebo majetku osob, 4a)

c) finanční a rozpočtové koncepce.

§ 10b (Způsob posuzování vlivů koncepce na životní prostředí)

(1) Posuzování koncepce zahrnuje zjištění, popis a zhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení koncepce a jejích cílů, a to pro celé období jejího předpokládaného provádění.

(2) Posuzování koncepce vychází ze stavu životního prostředí v dotčeném území v době podání oznámení o zpracování koncepce (dále jen "oznámení koncepce"), s přihlédnutím ke vlivům jiných koncepcí nebo záměrů, které budou uskutečněny před provedením koncepce nebo v průběhu jejího provádění, popřípadě, jejichž provedení je zamýšleno.

(3) Při posuzování koncepce podle tohoto zákona mohou být využity údaje z jiného posuzování, pokud odpovídají údajům podle tohoto zákona.

(4) Při posuzování koncepce se navrhují a posuzují opatření k předcházení nepříznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci těchto vlivů, popřípadě ke zvýšení příznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví provedením koncepce, včetně vyhodnocení předpokládané účinnosti navrhovaných opatření. **Je-li koncepce řešena ve variantách, je nutné posuzování podle tohoto zákona provést pro všechny varianty.**

§ 10c (oznámení koncepce)

(1) Ten, kdo předkládá podnět ke zpracování koncepce (dále jen "předkladatel"), je povinen předložit oznámení koncepce příslušnému úřadu v listinné a v elektronické podobě. Náležitosti oznámení koncepce stanoví příloha č. 7 k tomuto zákonu.

(2) Pokud oznámení koncepce splňuje náležitosti podle odstavce 1, zašle příslušný úřad do 10 dnů ode dne jeho obdržení kopii tohoto oznámení k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. V téže lhůtě zveřejní oznámení na internetu a zajistí zveřejnění informace o oznámení podle § 16. Orgán kraje v téže lhůtě zašle kopii oznámení ministerstvu.

(3) Každý může zaslat své písemné vyjádření k oznámení koncepce příslušnému úřadu ve lhůtě do 20 dnů ode dne jeho zveřejnění. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nepřihlíží.

§ 10d (Zjišťovací řízení)

(1) Cílem zjišťovacího řízení je **upřesnění obsahu a rozsahu vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví** (dále jen "vyhodnocení"). U koncepce uvedené v § 10a odst. 1 písm. b) a c) je cílem zjišťovacího řízení také zjištění, zda koncepce nebo změna koncepce bude posuzována podle tohoto zákona.

(2) Příslušný úřad provede zjišťovací řízení na podkladě oznámení, vyjádření k němu obdržných a podle kritérií uvedených v příloze č. 8 k tomuto zákonu a ukončí jej nejpozději do 35 dnů ode dne zveřejnění oznámení koncepce písemným závěrem zjišťovacího řízení.

(3) Pokud koncepce podléhá posuzování podle tohoto zákona, příslušný úřad v závěru zjišťovacího řízení stanoví

a) **obsah a rozsah vyhodnocení, včetně požadavku na zpracování v úvahu přicházejících variant koncepce,**

b) v jakém počtu vyhotovení má být příslušnému úřadu předán návrh koncepce.

(4) V závěru zjišťovacího řízení příslušný úřad dále navrhne průběh posuzování koncepce včetně konání **veřejného projednání.**

(5) Nejde-li o koncepci podle odstavce 3, je příslušný úřad povinen uvést v závěru zjišťovacího řízení důvody, pro které není posuzování podle tohoto zákona požadováno.

(6) Příslušný úřad zašle závěr zjišťovacího řízení neprodleně předkladateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zároveň jej zveřejní podle § 16.

§ 10e (Průběh posuzování vlivů koncepce na životní prostředí)

(1) Předkladatel je povinen do 30 dnů ode dne obdržení závěru zjišťovacího řízení zajistit **osobu oprávněnou ke zpracování vyhodnocení podle § 19 (dále jen "posuzovatel")** a informovat o tom příslušný úřad, který tuto informaci neprodleně zveřejní na internetu.

(2) **Předkladatel je povinen spolupracovat s posuzovatelem** při zpracování vyhodnocení, zejména mu předávat vyjádření došlá v průběhu zpracování návrhu koncepce.

(3) Za úplné a objektivní zpracování vyhodnocení je odpovědný posuzovatel. Náležitosti vyhodnocení jsou uvedeny v příloze č. 9 k tomuto zákonu.

(4) Posuzovatel je oprávněn požadovat informace nezbytné pro zpracování vyhodnocení u předkladatele, příslušného úřadu, dotčených správních úřadů a dotčených územních samosprávných celků a ty jsou povinny mu informace v potřebném rozsahu poskytnout. Odmítnout poskytnutí informace je možné pouze za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy. 4c)

§ 10f (Návrh koncepce)

(1) Předkladatel je povinen předat příslušnému úřadu návrh koncepce v listinné a v elektronické podobě. Nedílnou součástí návrhu koncepce je vyhodnocení zpracované posuzovatelem.

(2) Pokud vyhodnocení obsahuje náležitosti podle přílohy č. 9, zašle příslušný úřad návrh koncepce do 10 dnů ode dne, kdy mu byl doručen, k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. V téže lhůtě zveřejní návrh koncepce na internetu a zajistí zveřejnění informace o návrhu koncepce podle § 16. Pokud vyhodnocení neobsahuje náležitosti podle přílohy č. 9, vrátí jej příslušný úřad k doplnění.

(3) **Předkladatel je povinen zveřejnit informaci o místě a času konání veřejného projednání návrhu koncepce na své úřední desce, na internetu a nejméně ještě jedním v dotčeném území obvyklým způsobem (například v tisku apod.), a to nejméně 10 dnů před jeho konáním.** Současně je povinen o místě a času konání tohoto veřejného projednání informovat příslušný úřad.

(4) Veřejné projednání návrhu koncepce nemůže být konáno dříve než po uplynutí 30 dnů ode dne předložení návrhu koncepce příslušnému úřadu. Předkladatel je povinen nejpozději do 5 dnů ode dne konání veřejného projednání návrhu koncepce zaslat zápis z tohoto veřejného projednání příslušnému úřadu a současně jej zveřejnit na internetu.

(5) **Každý může zaslat své písemné vyjádření k návrhu koncepce příslušnému úřadu nejpozději do 5 dnů ode dne konání veřejného projednání návrhu koncepce.** V téže lhůtě může zaslat

předkladatel příslušnému úřadu své písemné vyjádření k vyhodnocení. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nepřihlíží.

(6) Na veřejné projednání návrhu koncepce se nevztahuje § 17 odst. 1 až 6.

§ 10g (Stanovisko k návrhu koncepce)

(1) Příslušný úřad vydá na základě návrhu koncepce, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání **stanovisko k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví** (dále jen "stanovisko ke koncepci") ve lhůtě do 30 dnů ode dne obdržení zápisu z veřejného projednání návrhu koncepce.

(2) **Příslušný úřad může ve svém stanovisku vyjádřit nesouhlas s návrhem koncepce z hlediska možných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, dále může navrhnout jeho doplnění, popřípadě navrhnout kompenzační opatření a opatření ke sledování vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.**

(3) Příslušný úřad stanovisko ke koncepci neprodleně po jeho vydání zašle předkladateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zároveň jej zveřejní podle § 16.

(4) **Bez stanoviska ke koncepci nemůže být koncepce schválena. Schvalující orgán je povinen zohlednit požadavky a podmínky vyplývající ze stanoviska ke koncepci, popřípadě pokud toto stanovisko požadavky a podmínky obsahuje a do koncepce nejsou zahrnuty nebo jsou zahrnuty pouze zčásti, je schvalující orgán povinen svůj postup odůvodnit.**

(5) Schvalující orgán je povinen zveřejnit schválenou koncepci, odůvodnění podle odstavce 4 a opatření pro zajištění sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví podle § 10h. O tomto zveřejnění je povinen do 7 pracovních dnů informovat příslušný úřad, dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky.

§ 10h (Sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví)

(1) **Předkladatel je povinen zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Pokud zjistí, že provádění koncepce má nepředvídané závažné negativní vlivy na životní prostředí nebo veřejné zdraví, je povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů, informovat o tom příslušný úřad a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o změně koncepce.**

(2) Dotčené správní úřady v rámci své působnosti podle zvláštních právních předpisů 2) sledují vlivy schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a **jsou oprávněny podat podnět ke změně koncepce**, nelze-li v dohodě se schvalujícím orgánem nepředvídané závažné negativní vlivy podle odstavce 1 odvrátit nebo zmírnit jinak.

§ 10j (Zvláštní ustanovení pro posuzování vlivů koncepce na životní prostředí, pokud je koncepce zpracovávána ústředním správním úřadem)

(1) **Posuzování vlivů koncepce na životní prostředí, která je zpracovávána ústředním správním úřadem podle zvláštního zákona a jež je předkládána vládě ke schválení, zajišťuje ministerstvo.**

(2) Ústřední správní úřad je povinen zajistit vyhodnocení návrhu koncepce posuzovatelem podle § 19 a zveřejnit návrh koncepce na internetu, včetně informace, kdy a kde je možno do něj nahlížet. Náležitosti posouzení stanoví příloha č. 9.

(3) Každý může zaslat své písemné vyjádření k návrhu koncepce ministerstvu ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění. K vyjádřením zaslaným po lhůtě ministerstvo nepřihlíží.

(4) Ministerstvo ve spolupráci s ústředním správním úřadem vyhodnotí došlá vyjádření a připomínky z veřejného projednání a na základě jejich vyhodnocení vydá stanovisko k návrhu koncepce.

(5) Náklady spojené s posuzováním vlivů na životní prostředí hradí ústřední správní úřad, který koncepci předkládá k posouzení.

(6) Mezistátní posuzování vlivů na životní prostředí se přiměřeně řídí § 11 až 14a.

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PŘESAHUJÍCÍCH HRANICE ČESKÉ REPUBLIKY

§ 11

Předmět posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice České republiky

(1) Předmětem posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice České republiky (dále jen "mezistátní posuzování") je

a) záměr uvedený v příloze č. 1, záměr dle § 4 odst. 1 písm. d) a e) a koncepce podle tohoto zákona, pokud dotčené území může zasahovat i mimo území České republiky,

b) záměr uvedený v příloze č. 1, záměr dle § 4 odst. 1 písm. d) a e) nebo koncepce podle tohoto zákona, pokud o takové posuzování stát, jehož území může být zasaženo závažnými vlivy na životní prostředí (dále jen "dotčený stát"), požádá,

c) záměr a koncepce, které mají být prováděné na území jiného státu (dále jen "stát původu") a které mohou mít závažný vliv na životní prostředí na území České republiky.

(2) Příslušný úřad postupuje při mezistátním posuzování ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí.

(3) Orgán kraje je povinen v případě záměru uvedeného v příloze č. 1 k tomuto zákonu sloupci B postoupit jeho posuzování ministerstvu, jestliže zjistí, že se jedná o záměr podle odstavce 1. Dále je povinen postoupit posuzování koncepce ministerstvu, jestliže zjistí, že jde o koncepci podle odstavce 1.

§ 12

Způsob mezistátního posuzování

(1) Při mezistátním posuzování se postupuje podle hlavy I tohoto zákona, pokud ustanovení hlavy II tohoto zákona nebo mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, postup při mezistátním posuzování nestanoví jinak. Lhůty pro vyjádření při mezistátním posuzování může ministerstvo prodloužit až o 30 dnů, požádá-li o to dotčený stát. Ostatní lhůty se v takovém případě prodlouží přiměřeně.

(2) Při pochybnostech o tom, zda se mezistátní posuzování řídí předpisy platnými na území dotčeného státu nebo předpisy platnými na území státu původu, se postupuje podle právních předpisů platných na území státu původu, pokud mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.

(3) Stát původu a dotčený stát na žádost kteréhokoliv z nich určí, zda bude provedena **poprojektová analýza**, a pokud ano, pak v jakém rozsahu, a to s přihlédnutím k možnému významnému nepříznivému vlivu záměru přesahujícímu státní hranice, který byl předmětem mezistátního posuzování. Jakákoliv poprojektová analýza bude zahrnovat především stálé pozorování důsledků provedení záměru a určení jakéhokoliv nepříznivého vlivu přesahujícího státní hranice. Tato stálá pozorování a určení vlivu lze provádět za účelem dosažení těchto cílů:

a) monitorování dodržování podmínek stanovených v rozhodnutích, popřípadě opatřeních podle zvláštních právních předpisů 1a) a účinnosti zmírňujících opatření,

b) přezkoumávání vlivů záměru a vypořádat se s nejasnostmi vzniklými v průběhu poprojektové analýzy,

c) ověření předchozích prognóz s cílem využití získaných poznatků při provádění obdobných záměrů v budoucnosti.

(4) Pokud má stát původu nebo dotčený stát na základě poprojektové analýzy oprávněné důvody usuzovat, že zde existuje významný nepříznivý vliv přesahující státní hranice, nebo pokud byly zjištěny faktory, které by mohly mít za následek takovýto vliv, bude okamžitě informovat druhý stát. Stát původu a dotčený stát po dohodě následně stanoví nezbytná opatření na snížení nebo vyloučení tohoto vlivu.

§ 14a

Mezistátní posuzování koncepce prováděné na území České republiky

(1) Pokud ministerstvo zjistí, že se jedná o koncepci podle § 11 odst. 1 písm. a), nebo **jestliže dotčený stát o mezistátní posuzování požádal** podle § 11 odst. 1 písm. b), zašle návrh koncepce do 10 dnů ode dne jeho obdržení dotčenému státu k vyjádření. **Současně ministerstvo nabídne dotčenému státu konzultaci, zejména pokud je návrh koncepce zpracován ve variantách.**

(2) Pokud obdržené vyjádření dotčeného státu k zaslanému návrhu koncepce **obsahuje požadavek zúčastnit se mezistátního posuzování, ministerstvo si od dotčeného státu vyžádá údaje o stavu životního prostředí na jeho dotčeném území.** Ministerstvo zašle tyto údaje do 5 pracovních dnů ode dne jejich obdržení předkladateli a posuzovateli.

(3) Pokud dotčený stát projeví o konzultaci zájem, ministerstvo se konzultace zúčastní. Ministerstvo předem neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne stanovení termínu konzultace, informuje o místě a času konzultace předkladatele a jeho prostřednictvím posuzovatele. Ti jsou pak povinni se konzultace rovněž zúčastnit. Informaci o konzultaci je ministerstvo povinno zveřejnit podle § 16.

(4) Ministerstvo vyjádření dotčeného státu ke **konečnému návrhu koncepce zpracuje do stanoviska ke koncepci nebo v něm uvede důvody neuvedení tohoto vyjádření** nebo jeho uvedení jen zčásti. Stanovisko ke koncepci zašle ministerstvo dotčenému státu do 10 dnů ode dne jeho vydání.

(5) Schvalující orgán je povinen zaslat ministerstvu jedno vyhotovení koncepce do 30 dnů ode dne jejího schválení spolu s dalšími informacemi podle § 10g odst. 5. Ministerstvo je povinno schválenou koncepci a tyto informace do 7 pracovních dnů zaslat dotčenému státu.

§ 15

Předběžné projednání

*Příslušný úřad a dotčené správní úřady jsou povinny, pokud je o to oznamovatel nebo předkladatel požádá ještě před předložením oznámení podle § 6 nebo oznámení koncepce podle § 10c, **projednat s oznamovatelem nebo předkladatelem uvažovaný záměr včetně případných variant řešení záměru nebo koncepce** a doporučit mu předběžné projednání s dalšími dotčenými správními úřady, dotčenými územními samosprávnými celky, popřípadě s dalšími subjekty. Příslušný úřad a dotčené správní úřady jsou povinny na žádost oznamovatele nebo předkladatele mu poskytnout informace o životním prostředí podle zvláštního právního předpisu. 6)*

§ 23

Ostatní společná ustanovení

(9) Místně příslušná jednotka **občanského sdružení** nebo obecně prospěšné společnosti, jejímž předmětem činnosti je ochrana veřejných zájmů chráněných podle zvláštních právních předpisů, (dále jen "občanské sdružení") nebo obec dotčená **záměrem se stává účastníkem navazujících řízení podle zvláštních právních předpisů**, pokud

a) podala ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k oznámení, dokumentaci nebo posudku,

b) příslušný úřad ve svém stanovisku podle § 10 odst. 1 uvedl, že toto vyjádření zcela nebo zčásti do svého stanoviska zahrnul, a

c) správní úřad rozhodující v navazujícím řízení nerozhodl, že veřejné zájmy, které občanské sdružení hájí, nejsou v navazujícím řízení dotčeny.

(10) **Občanské sdružení** nebo obecně prospěšná společnost, jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, veřejného zdraví nebo kulturních památek, nebo obec dotčená záměrem, pokud podaly ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k dokumentaci nebo posudku, **se mohou žalobou z důvodu porušení tohoto zákona domáhat zrušení navazujícího rozhodnutí** vydaného v řízení podle zvláštních právních předpisů 1a), postupem podle soudního řádu správního 11a). **Odkladný účinek žaloby je vyloučen.**

KOMPETENČNÍ ZÁKON

§ 22

Ministerstva zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzují dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek. **Zpracovávají koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě České republiky.** O návrzích závažných opatření přiměřeným způsobem informují veřejnost.

ZÁKON O HOSPODAŘENÍ S ENERGIÍ

§ 3

Státní energetická koncepce

(1) Státní energetická koncepce **je strategickým dokumentem s výhledem na 30 let vyjadřujícím cíle státu v energetickém hospodářství v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje, včetně ochrany životního prostředí, sloužícím i pro vypracování územních energetických koncepcí.**

(2) **Návrh státní energetické koncepce zpracovává Ministerstvo průmyslu a obchodu** (dále jen "ministerstvo") a předkládá jej ke schválení vládě.

(3) Naplňování státní energetické koncepce vyhodnocuje ministerstvo nejméně jedenkrát za 5 let a o výsledcích vyhodnocení informuje vládu. **V případě potřeby ministerstvo zpracovává návrhy na změnu státní energetické koncepce a předkládá je ke schválení vládě.**

§ 4

Územní energetická koncepce

(1) Územní energetická koncepce **vychází** ze státní energetické koncepce a **obsahuje cíle a principy řešení energetického hospodářství** na úrovni kraje, statutárního města a hlavního města Prahy. Vytváří podmínky pro hospodárné nakládání s energií v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje včetně ochrany životního prostředí a šetrného nakládání s přírodními zdroji energie.

(2) **Územní energetickou koncepci pořizuje pro svůj územní obvod krajský úřad, Magistrát hlavního města Prahy a magistráty statutárních měst (dále jen "pořizovatel") v přenesené působnosti. Územní energetická koncepce je součástí územně plánovací dokumentace.**

(3) Obec má právo pro svůj územní obvod nebo jeho část pořídit v přenesené působnosti územní energetickou koncepci v souladu se státní energetickou koncepcí. Územní energetická koncepce je neopomenutelným podkladem pro územní plánování.

(4) Územní energetická koncepce se zpracovává na období 20 let a **v případě potřeby se doplňuje a upravuje.**

(5) Územní energetická koncepce obsahuje

- a) rozbor trendů vývoje poptávky po energii,
- b) rozbor možných zdrojů a způsobů nakládání s energií,
- c) hodnocení využitelnosti obnovitelných a druhotných energetických zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla,
- d) hodnocení využitelnosti energetického potenciálu komunálních odpadů 1b),
- e) hodnocení technicky a ekonomicky dosažitelných úspor z hospodárnějšího využití energie,
- f) **řešení energetického hospodářství území** včetně zdůvodnění a návrh opatření uplatnitelných pořizovatelem koncepce.

(6) K účasti na vypracování územní energetické koncepce si pořizovatel může vyžádat součinnost držitelů licence na podnikání v energetických odvětvích 2), dodavatelů tuhých a kapalných paliv a zpracovatelů komunálních odpadů 1b), kteří podnikají na území, pro které se územní energetická koncepce zpracovává, jakož i největších spotřebitelů energie. Ti jsou povinni, pokud jsou k tomu pořizovatelem vyzváni, pro vypracování územní energetické koncepce poskytnout bezúplatně

v nutném rozsahu potřebné podklady a údaje; rozsah a lhůty pro poskytnutí podkladů a údajů stanoví prováděcí právní předpis 2a).

(7) Naplňování územní energetické koncepce vyhodnocuje pořizovatel nejméně jedenkrát za 4 roky a na základě vyhodnocení může zpracovávat návrhy na změnu.

(8) Pořizovatel poskytuje ministerstvu na vyžádání informace o aktuálním stavu zpracování a vyhodnocení územní energetické koncepce pro účely posouzení souladu se státní energetickou koncepcí.

(9) Vláda nařízením stanoví podrobnosti obsahu územní energetické koncepce podle odstavce 5.